

GRŠKI BOGOVI

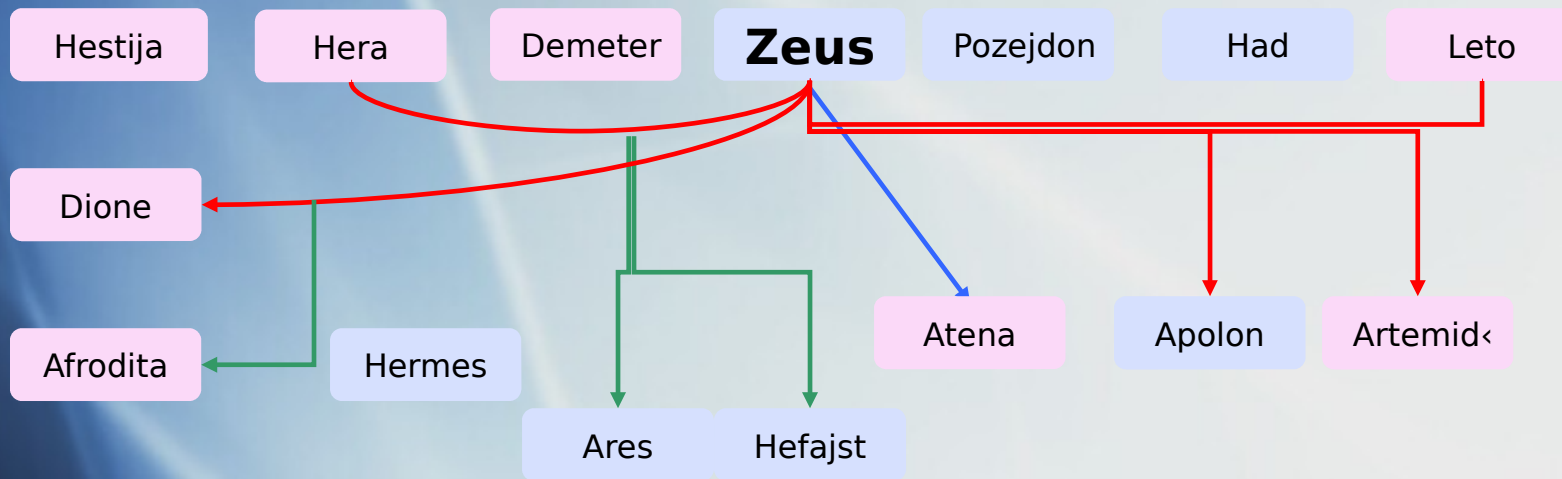
Kakšni so bili grški bogovi?

Grki so bogovom pripisovali čisto človeške lastnosti. Tako poznamo ljubosumno Hero, prepirljivo Erido, šepavega Hefajsta, modro Ateno, vzvišenega Zevsa,... Ti bogovi so se med seboj prepirali, ženili, sodelovali - prav tako kot navadni smrtniki, le nesmrtnost, nadnaravna moč in večna mladost so bile tiste lastnosti, ki so jih ločevale od njih.

Nastanek bogov

V začetku naj bi ves prostor zapolnjeval Kaos. Iz Kaosa naj bi nastala Gaia, Tartar in Eros. Gaia naj bi nato iz sebe rodila Urana (Nebo) in Ponta (Morje). Titanov je bilo dvanajst: šest moških Titanov in 6 ženskih Titanid. Štirje Titani so se poročili s štirimi sestrami in nastali so štirje pari.

- Prvi par: Okeanos (praveletok in svetovni veletok, ki naj bi obdajal Zemljo) se poroči s Tetido (Tetis) in v njunem zakonu se jima rodi 3.000 studencev in rek in 3.000 morij.
- Drugi par: Koios se poroči s Foibe, v njunem zakonu pa se jima rodi Leta (mati Apolona in Artemide) in Astreia (boginja zvezd in mati Hekate).
- Tretji par: Hiperion se poroči s Teio, v njunem zakonu se jima rodijo Helios (Sonce), Selene (Mesec) in Eos (Zora).
- Četrty par: Kronos in Rea sta zadnji titanski par, v njunem zakonu pa se jima rodijo Zevs (Zeus), Had (Hades), Pozejdon (Poseidon) in Hera ter nato še Hestia in Demetra.

Okrajšano družinsko drevo grških bogov

Predstavlja družinske vezi dvanajstih “glavnih” bogov, med katere štejemo tiste, ki so prebivali na Olimpu. Zaradi tega so znani kot Olimpijci.

Zeus

Je poglavar Olimpa - prebivališča bogov neba, ki je smrtnikom nedostopen. Njegova starša sta titana Kronos in Rea, zato so ga prvotno imenovali tudi Kronion ali Kronides. Zevs prebiva na Olimpu, od koder ljudem pošilja dež, veter, sneg, viharje ter nevihte.

Zeus and Ganymedes, c. 470 BC.
Photo © Maicar Förlag - GML

Hera

Hera Ludovisi, 1C AD. Photo ©Maicar Förlag-GML

Je hči Kronosa in Ree, starejša Zevsova sestra in njegova žena. Hera si je svojega moža izbrala že ob njegovem rojstvu. Zevsu je rodila je Aresa, Hefajsta in Hebo.

Grki so jo častili kot boginjo neba; tako kot njen mož tudi ona lahko vlada naravnim pojavom in posega v življenje ljudi. Svojemu možu je razsodna svetovalka. Poleg tega je zavetnica materinstva in rojstva ter zakonske zvestobe. Na splošno velja za boginjo rodovitnosti pri ljudeh, živalih in rastlinah. Njene spremljevalke so lepotice Harite, njena žival pa je gos.

Apolon

Je sin Zevsa in Lete. Po mitu naj bi bila Leto - hči titana Koiosa za časa nosečnosti nenehno preganjana od ljubosumne Zevsove žene Here, ki se je na moč trudila da bi zavrla njen porod. Po devetih dneh in devetih nočeh je izčrpana Leto rodila dvojčka - Apolona in Artemido. Apolon naj bi že nekaj dni po rojstvu ubil Pitona in prevzel preročišče v Delfi.

Rudolph Tegner, 1873-1950: Apollo and Diana. Photo © Maicar Förlag - GML.

Demetra

Je hči titanov Kronosa in Ree, ter sestra Zevsa, Hada, Pozejdona, Here in Hestije. Je boginja poljedelstva in rodovitnosti. Zevsu je rodila Persefono.

Hestija

Je hči titana Kronosa in Ree, ki sta bolj znana kot starša Zevsa, Here, Hada in Pozejdona. Hestija je boginja domačega ognjišča in varuhinja družine.

Zaradi lepega videza sta jo snubila Apolon in Pozejdon, vendar pa je Hestija oba zavrnila in si od Zevsa izprosila večno devištvo.

Pozejdon

Je sin Kronosa in Ree. Njegova brata sta Zevs in Had, sestre pa Hestija, Demetra in Hera. Ko je Zevs zavladal, je dal Pozejdonu oblast nad morjem. Pozejdon občasno prebiva na Olimpu, njegov pravi dom pa je zlata palača v Egejskem morju. S svojim znamenitim trizobom (trident) povroča valove na morju, viharje, nevihte ter potrese. Vse te pojave lahko tudi umiri. Po morju se vozi v zlatem vozu s konji, ki imajo zlate grive.

W. Crane 1845-1915: Die Rosse des Neptun. Photo © Maicar Förlag - GML

Hermes

Je sin Zevsa in Peljade Maie, hčere Japetovega sina Atlasa. Je najbolj hiter, zvit in spreten izmed vseh bogov. Zaradi svoje hitrosti je sel bogov.

Rodil naj bi zjutraj, popoldne shodil in si naredil iz želvinega oklepa liro ter začel nanjo igrati.

Je sin Zevsa in Here.
Velja za boga krvavih
in uničujočih vojn, kar
je v popolnem
nasprotju s preudarno
Ateno. Ares uživa v
ubijanju in je zaradi
tega nepriljubljen med
bogovi neba - še
posebej pri Zevsu in
Ateni. Bojuje se s
kopjem v desnici in s
čelado z mogočno
perjanico na glavi.
Ares je oče Amazonk,
mnogih junakov, pa
tudi zločincev.

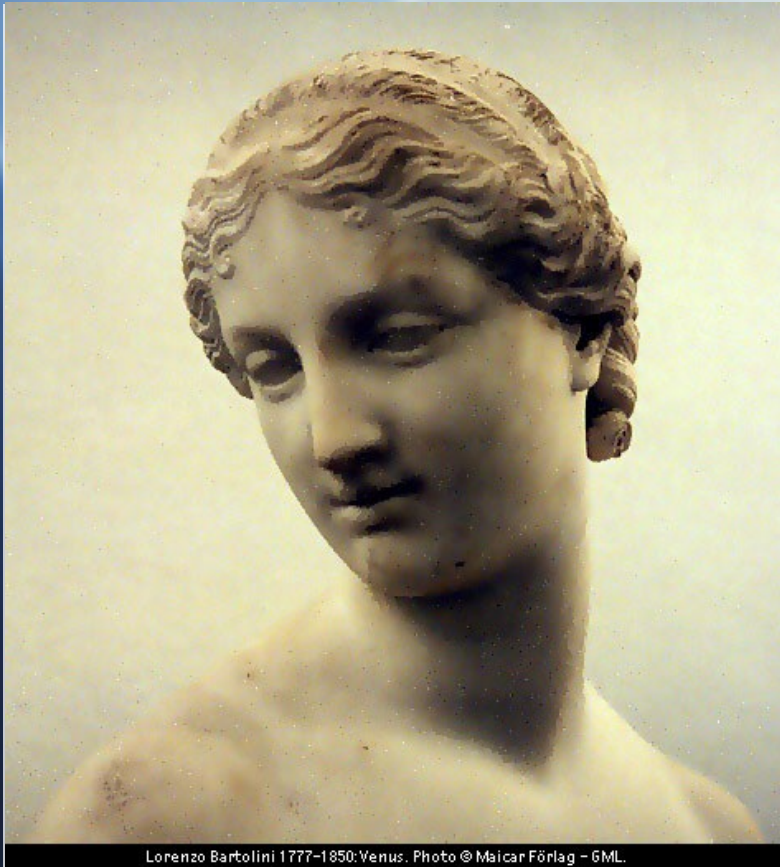
Ares

Ares Borghese. 420 v. Chr. Paris, Louvre.
Photo © Maicar Förlag - GML

Afrodita

Lorenzo Bartolini 1777-1850: Venus. Photo © Maicar Förlag - GML.

Je hči Zevsa in Okeanove hčere Dione. Je boginja ljubezni in lepote in velja za najlepšo boginjo. Kot boginja ljubezni je zaščitnica zaljubljenec in kaznuje tiste, ki ljubezen prezirajo.

Atena

Imenovana je tudi Palada Atena (pallas - deklica). Po mitu, ki ga je zapisal Hesiod, naj bi Metis rodila hčer Ateno in močnega sina, ki bo nekega dne vrgel s prestola svojega očeta. Da bi to preprečil, je Zevs pojedel svojo nosečo ženo. Kmalu za tem je Zevsa začela boleti glava in je prosil sina Hefajsta, da mu jo prekolje in s tem sprosti bolečino na prosto. Iz Zevsove glave je skočila krasna Atena v popolni bojni opremi.

Karel Dujardin 1626-1678: Pallas Athena visits Envy.
Painting by . Photo © Maicar Förlag - GML.

Hefajst

Je sin Zevsa in Here. Rodil naj bi se grd in pohabljen, česar se je njegova mati, lepa in mogočna boginja sramovala, zato je nesrečnega Hefajsta vrgla z Olimpa v morje. Iz morja sta ga rešili Okeanovi hčeri Eurinome in Tetis ter ga skrili v neko votlino in tam skrbeli zanj.

Artemida ali Diana

Merry-Joseph Blondel 1781-1853: Diane à la biche.
Photo © Maicar Förlag - GML.

Je tako kot njen brat dvojček Apolon hči Zevsa in Lete. Sprva je bila boginja smrti, ki je odločala o smrti žensk, nato pa je postala boginja narave in lova.

Ostali grški bogovi

Poleg bogov z Olimpa poznamo se mnogo drugih:

Dioniz:
bog vina
In zabave

Pan:
bog pastirjev

Had

Bog smrti in
Podzemlja.

Helijos

Bog sonca.

Hypnos
Bog spanca in sanj

Hygea
Boginja zdravja

